

Kela[®]

Puocâm já vajoidittem

UÁNIHÁVT JÁ ČIELGÁSÁVT

Siskáldâs

Jis tun puáccááh	1
Talhâssajanmáávsuh	3
Sajanmáávsuh priivaat pyecceetipšoost já pänitipšoost	6
Sajanmáávsuh maadhijn	8
Puoccâmpeiviruttâ	10
Uásipuoccâmpeiviruttâ	12
Puoccâmpeiviruttâ, vajoidittem	
vâi iälättâh?	13
Pargotiervâsvuodâhuolättâs	14
Jis pärni puáccáá	15
Toorjâ vajoiditmân	16
Vádulâštorjuuh	19
Uuccâm já mäksim	20
Návt Kela palvâl	21

Jis tun puáccááh

Jis tun puáccááh já
tarbâšah tuáhtár tipšo,
te tun puávtáh moonnâđ
kielđâ tiervâsvuodâkuávdážân
tâi priivaat tuáhtárân.

Taan tiedettemčáállusist
muštâluvvo, ete maht
Kela tuárju ruđâlâš torjuin
puácvuodâ tipšo já vajoiditem.
Toos lasseen tiedettemčáállusist
muštâluvvo vádulâštorjuin já
pargotiervâsvuodâhuolâttâsâst.

Tiedettemčáálus muštâl
ive 2020 tiileest.
Mieldi iä lah puoh
torjuin detaljeh.

Kela máksá iärásij lasseen uási
čuávvuáin koloin:

- reesepttalkkâseh, moh kuleh
sajanmáksimnáál talkkâsáid
- priivaat tuáhtár máávsuh
- priivaat pänitúhtár máávsuh
- määđhieh pyecceetiipšon,
tutkâmušân tâi vajoiditmân.

Kela ij sajanmäävsi tipšo
almos tiervâsvuodâhuolâttâsâst
ađai tipšo tiervâsvuodâkuávdáást
teikâ pyecceiviäsust.

Toos lasseen Kela
máksá tiänásmonâtem,
mii šadda jieijâš puácvuodâst
tâi puáccám päärni tipšomist.

Jis tun lah pargoost,
te tun puávtáh eelliđ meid
pargoadeleijee ornim
pargotiervâsvuotâhuolâttâsâst.
Toos lasseen táhádâsfinnoduvah
vyebdih priivaat
puoccamtâhádâsâid puáccám várás.

Kela-korttâ

Jis tust lii Kela-korttâ,
te tun uážuh tooin sajanmáávsu
tipšokoloin maangâin priivaat
tuáhtársajattuvâin.
Návt tun jieh taarbâš uuccâđ
sajanmáávsu sierâ.

Kela addel Kela-koortâ puohháid,
kiáh kuleh Suomâ sosiaaltoorvon.
Korttâ lii nuuvtá, já tot postâduvoo
pááikán.

Puávtáh tiilád Kela-koortâ
palvâlemntimerist 020 692 204.

Eurooplâš pyecceetipšokorttâ

Jis tun madhâšah
eres Euroop enâimijn,
te tust lii pyeri leđe fáárust
eurooplâš pyecceetipšokorttâ.

Puávtáh tiilád tom viermist:

www.kela.fi/viermist

Puávtáh meid suáittid
palvâlemntimerân 020 692 204.

Korttâ lii nuuvtá.
Tot vuolgâttuvoo pááikán.

Jis tun puáccááh kivkkes,
te čääiti koortâ já persovntuodâštus
olgoenâimijn tipšosaajeest.
Korttâ tohhee EU-enâimijn,
Eta-enâimijn já Sveitsist.
Ovdil määđhi kannat väldid
čielgâsin, ete maht
mon-uv enâmist kalga toimâđ,
jis puáccáá.

Lasetiäđuh viermist (suomâkielân):

www.kela.fi/sairaanulkomailla

Jis tust ij lah eurooplâš
pyecceetipšokorttâ fáárust,
te tun puávtáh uuccâđ
sajanmáávsuid mañelâá Kelast.

Toos lasseen táhádâsfinnoduvah
vyebdih mätkitáhádâsâid, moh
sajanmäksih tipšokoloid.

Talhâssajanmáávsuh

Kela puáhtá máksid sajanmáávsu reesepttalkkâsijn, maid tuáhtár tâi pyecceitipšoo lii meridâm tuu puácvuodâ tiipšon. Sajanimáksu máksoo ton maŋa, ko algâjiesvástádâs lii olášum. Algâjiesvástádâs lii 50 eurod ivveest.

Kela ij máávsi sajanmáávsu puoh talkkâsijn.

Tun kaavnah Kela siijdoin tiádu sajanmáksimnáál talkkâsijn viermist (suomâkielân):

www.kela.fi/laakehaku

Aptekijn já Kelast lii meid ääigitásásâš tiätu algâjiesvástádâs meereest, mon tun lah máksám. Ko algâjiesvástádâs lii olášum, te apteek keeppid talkkâs haddeest Kela máksim sajanmáávsu. Loppâuási haddeest tun máávsáh jieš.

Čujoshadde já talkkâs lonottem hälbibân

Uási talkkâsijn kulá čujoshaddevuáhádâhân. Tááid talkkâsáid lii meridum čujoshaddejuávkku já čujoshadde. Talkkâs vyebdimhadde puáhtá lede stuárráb ko čujoshadde. Kela kuittâg máksá sajanmáávsu čujoshade miel.

Siämmáá čujoshaddejuávhust láá talkkâseh, moh láá koskânis lonottemtohálih. Tun puávtáh lonottiđ reseptân merkkejum talkkâs apteekist västideijee, mutâ häälbib talkkâsân.

Apteek ij uážu lonottiđ talkkâs, jis talkkâs merideijee kiäldá lonottem.

Jis talkkâsist ij lah čujoshadde, te tun finnih sajanmáávsu vyebdimhade miel.

Ovdâmerkkâ čujoshaddeest já talkkâs loonootmist häälbib talkkâsân

Tuáhtár meridem taalhâs máksá 30 eurod.
Taalhâs kulá čujoshaddejuávkun, mast čujoshadde lii 10 eurod.

Kela máksá sajanmáávsu 40 % čujoshaddeest ađai 10 eurost.
Sajanmáksu lii tienuuvt 4 euro.
Tun máávsáh jieš loopâid ađai 26 eurod.

Apteekist lii kuittâg fálusist siämmáálágán mutâ häälbib taalhâs.
Tot máksá tuše 10 eurod.
Jis tun lonottah tuu talkkâs toos, tun uázuh 4 euro sajanmáávsu já máávsáh jieš talkkâsist tuše 6 euro.

Sierânâssajanmáksu

Motomijn talkkâsijn tun puávtáh uázžuđ sierânâssajanmáávsu, mii lii stuárráb ko vuáđusajanmáksu.

Tom uázžu tiátu vaigâdvuodâi já kuhesáigásij puácuvuodâi tiipšon meridum talkkâsijn.

Vuoigâdvuodâ sierânâssajanmááksun kalga uuccâđ Kelast.
Tun tarbâšah tađe várás tuáhtár čäällim B-ciälkkámuš.

Talhâssajanmáávsu puáhtá uázžuđ meid motomijn raavâdvalmâštuvâin. Sajanmáávsu raavâdvalmâštuvâin uázžu ovdâmerkkân mielkkiallergia tâi njommâsemhemâdâs pyeccee.

Vuoigâdvuodâ sajanmááksun raavâdvalmâštuvâin uázžu Kelast.
Tun tarbâšah tađe várás tuáhtár čäällim B-ciälkkámuš.

Stuorrâ talhâskoloh

Jis tun koolgah uástid
ennuv talkkâsijd,
te tun puávtáh uážžud
lasesajanmáávsu talhâskoloid.

Talhâskoloi jiešvástádâs
lii suulân 578 eurod.
Ko tuu sajanmaksu talkkâsijn
mäksim talhâskoloh maneh
taan sume paijeel,
tun uážuh njuolgist apteekist
lasesajanmáávsu tuu talkkâsijn
ive loopâ räi.

Lasesajanmáksu uáivild tom, ete
tun máávsáh talkkâsist tuše
2,50 euro, veikâ tot ličij tivrásub.

Tun puávtáh čuávvud tunjin ive ääigi
šoddâm taalhâskoloid Kela
ášástállâmpalvâlusâst
(suomâkielân) čujottâsâst

www.kela.fi/viermist

Talkkâs uástim olgoenâmijn

Jis tun ááiguh uástid talkkâs
nube EU-enâmist, Eta-enâmist
tâi Sveitsist, te tun puávtáh pivded
tuáhtárist sierâ talhâsmiärádâs,
moin puáhtá uástid talkkâs
olgoenâmijn.

Tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu
olgoenâmijn ostum talkkâsist
maajeeldkietân Kelast.
Sajanmáávsu uážžum váátá,
ete taalhâs lii tuhhiittum
sajanmäksimnáál Suomâst.

Sajanmáávsuh priivaat pyecceetipšoost já pänitipšoost

Kela máksá sajanmáávsu,
ko iäláh puácuvuodâ tiet
priivaat tuáhtárist.
Kela sajanmáksá uási meid
priivaat tuáhtár meridem
tutkâmušâin já tipšoin.
Tágáreh láá ovdâmerkkân
fysioterapia já
laboratoriotutkâmušah.

Kela ij määvsi sajanmáávsu,
jis tun uusah priivaat tuáhtárist
tuáhtárciälkkámuš ovdâmerkkân
veyeijimkoortâ, iäláttuv tâi
oppâlájádâsân uuccâm várás.
Tuáhtárciälkkámušâi sajanmáksim
kannat selvâttid Kelast.

Kela máksá sajanmáávsu
meid njäälmi já paanij tipšoost
priivaat pänituáhtárist.
Puávtáh uázžud sajanmáávsu
pänuáhtár ráhtim njäälmi já paanij
tutkâmušâst jyehi nube ivveest.
Kela máksá sajanmáávsu meid
priivaat pänituáhtár meridem
tutkâmušâin já tipšoin.

Sajanmáksu máksoo meid
priivaat tuáhtár meridem
njälmihygienist palhâšuumijn.

Kela ij táválávt sajanmäävsi
päniiproteesáid lohtâseijee koloid.

Kela naanood tuáhtárpalhâšuumijd, tutkâmuššáid já tipšoid sajanmáávsuid.

Tun uáináh taid (suomâkielân) čujottâsâst

[www.kela.fi /taksat](http://www.kela.fi/taksat)

Kela ij sajanmáávsu toimâttahkoloid.

Tun uážuh sajanmáávsu távjá jo vuástávâldimist, ko čááitáh tuu Kela-koortâ.

Tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu meid maajeeldkietân Kelast, jis tun lah máksám oles hade.

Jis tun ucâluuh tiipšon nube EU-enâmân, Eta-enâmân tâi Sveitsin, te tun uážuh tipšoost siämmáá sajanmáávsu, mon tun uážuččih västideijee tipšoost Suomâst.

Lasetiätu tiervâsvuotâpalvâlusâi kevttimist olgoenâimijn (suomâkielân):

www.kela.fi/yhteyspiste

Mii tuáhtárist elimist sajanmáksu?

Hendâ eelij priivaat spesiaaltuáhtárist já maavsij 20 miinut vuástávâldimist 80 eurod. Kela nanodem sajanmáksu lii 13,50 eurod.

Kela sajanmáksá 13,50 eurod já Hendâ máksá jieš loopâid adai 66,50 eurod (80 e-13,50 e = 66,50 e).

Sajanmáávsuh maadhijn

Kela sajanmáksá almos tâi priivaat tiervâsvuodâhuolâttâsân rahtum määđhi koloid, jis tun moonah tiipšon puácvuodâ, äpittesvuodâ tâi šoddâdem keežild.

Vajoiditmân rahtum maadhijd Kela sajanmáksá, jis vajoiditem vuáduová Kela tâi almos tiervâsvuodâhuolâttâs adelem vajoiditemmiärädâsân.

Määđhih sajanmáksojeh táválávt aldemuu tipšosajan já hälbimus madhâšemvyevi miel.

Jis fáárust kalga leđe läidejeijee tâi perruujeesân, te tun puávtáh uuccâđ sajanmáávsu meid sii mätkikoloin.

Kela ij sajanmäävsi talkkâsij sierâ viežžâm määđhi apteekân.

Sajanmáksu ijâstâlmist

Jis tun koolgah ovdâmerkkân jotolâhohtâvuodâi tiet ijâstállâđ tipšomsaajeest, te tun puávtáh uážžud ijâstállâmruodâ. Tot lii enâmustáá 20,18 eurod pirrâmpeevist.

Maadhij jiešvástádâs

Jiešvástádâs lii 25 eurod määđhist oovtâ suundân. Kela sajanmáksá tunjin jiešvástádâs paijeel moonnâm koloid.

Uusâ sajanmáávsu kuittâg meid vuálá 25 eurod máksám maadhijn, maid tun lah máksám ollásávt jieš. Meid toh rekinistojeh fáárun ihejiešvástádâsân adai mätkikáátun.

Jis tun lah máksám kalenderive ääigi mätkikoloid 300 eurod, te Kela sajanmáksá loppäive ääigi mätkikoloid ollásávt.

Taksimääđhih

Jis tuu tiervâsvuodâtile tâi vááijjuvliih jotolâhtileh väätih taaksi kevttim, te tun puávtáh uážžud tast sajanmáávsu.

Tust kalga leđe tipšolájádâs adelem tuodâštus taaksi tarbâšlâšvuodâst (Todistus matkakorvausta varten SV 67).

Tiiláá taksi kuávlulii tiilámnumerist. Návt tun uážuh mätkisajanmáávsu tállân taaksist.

Jiešvástádâs lii 25 eurod määđhist oovtâ suundán.

Meid vuálá 25 euro pááccám määđhih rekinistojeh njuolgist ihejiešvástádâsân.

Jis tun tiilááh taksi eres saajeest, máávsáh määđhi ollásávt.

Luvvâ lase taksimaadhijn (suomâkielân):

www.kela.fi/taksimatkat

Tun puávtáh čuávvud tunjin ive ääigi šoddâm mätkikoloid Kela ášástállâmpalvâlusâst čujottâsâst

www.kela.fi/viermist

Sämikielâlij fastâtakshivuoigâdvuotâ

Kela miärádâs miel sâmikuávlust ässee sâmikielâlâid sâmmilâid miedettuvvoo fastâtaksiäššigâsvuotâ Kela sajanmäksim taksimaadhij várás. Tot uáivild tom, ete puávtáh valjid sâmikielâlii vyeijee, kiäst tun tiilááh Kela sajanmäksim taksimaadhijd. Miärádâs vuáđuduvá sâämi kielâlaahân, ijge sâmikielâlâš äššigâs taarbâš tom uuccâđ sierâ.

Luvvâ lase sâmikielâlij fastâtaksi kevttimist čujottâsâst

www.kela.fi/samikielalij-fastataktivuoigadvuota

Puocâampeviruttâ

Kela máksá puácvuodâ ääigi puocâampeviruudâ. Tun puávtáh uázžud puocâampeviruudâ, jis tun lah 16–67-ihásâš jieheke tuu puácvuodâ tiet paste porgâd.

Puocâampeviruttâ máksoo táválávt ton maņa, ko tun lah lamaš pyeccen 10 peivid. Jis tun lah irátteijee, te tun puávtáh uázžud puocâampeviruudâ jo tolebáá.

Jis tun uázuh puocâmluámu ääigi päälhi, te Kela máksá puocâampeviruudâ tuu pargoadeleije.

Mon ennuv tun uázuh puocâampeviruudâ?

Puocâampeviruudâ mere meriduvvoo tuu puáđui miel. Peiviruudâ meeri rekinistoo táválávt viáruuttâsâst pahudum pargopuáđui miel. Ihepuáđuh uáivildeh tuu puáđuid 12 mánuppoojij ääigist. Jis tuáhtár kaavnât, ete tun lah pargonavcâttes ovdâmerkkân vyesimáánu 2020 ráájist, Kela rekinist puocâampeviruudâ mere toi puáđui miel, maid tun lah uázžum 1.4.2019–31.3.2020.

Ihepuátun rekinistojeh ovdâmerkkân päälhih, iratteijee puáđuh, pargottesvuotâtorjuuh já mottoom eres torjuuh. Meid uáppuruudâ uázžo uáppee puáhtá uuccâd puocâampeviruudâ.

Ovdâmerkkâ puocâampeviruudâst

Tuáhtár lii kavnáttâm Sáará pargonavcâtem 14.4.2020 ráájist. Puocâampeviruttâ vuáđuduvá puáđoid 1.3.2019–29.2.2020. Taam ääigist Sáará tiänáseh láá lamaš 2 500 e/mp (brutto) já luámuruttâ 1 125 e (brutto).

Ihpuátun rekinistojeh 12 mp x 2 500 e + 1 125 e = 31 125 e. Puocâampeviruttâ lii suulân 70 % ihepuátun rekinistum puáđuin. Sáará uázžu puocâampeviruudâ suulân 65 e/pv.

Uánádâs e/mp uáivild euro/eurod mánuppaajeest.

Brutto puáđuh láá puáđuh, main iä lah kepidum viáruh.

Peiviruttâ máksoo táválávt 6 peevi ohhoost.

Mon kuhháá puoccâpeiviruttâ máksoo?

Puoccâpeiviruttâ máksoo enâmustáá suulân ive ääigi. Jo ovdil tom seelvâtškyetih, ete ličij-uv vajoiditmist iše tuu puácvuodâ tipšoost.

Jis tun lah pargee, te Kela pividá tuu toimâttid pargotiervâsvuodâtuáhtár čäällim ciälkkámuš tuu pargonaavcâst já máhđulâšvuodâin juátkid pargostâd. Ciälkkámuš tarbâšuvvoo majemustáá talle, ko puoccâpeiviruttâ lii maksum 90 argâpeivid.

Jotkääigi puoccâpeiviruutân

Motomijn tábáhtusâin Kela puáhtá miedettid jotkääigi puoccâpeiviruutân.

Tággáár tile puátá oovdân, jis tun lah uázžum puoccâpeiviruudâ enâmusääigi ađai suulân ive já maccâm paargon. Tun huámmášah kuittâg, ete tuu puácvuotâ iästá ain porgâm.

Talle Kela puáhtá mäksid lase puoccâpeiviruudâ vala 50 peivid.

Tot váátá kuittâg tom, ete tun lah lamaš pargoost ohtânmaanoost 30 peivid ađai suulân mánuppaje ton maņa, ko puoccâpeiviruttâ lii nuuhâm.

is pargonavcâttesvuotâ juátkoo jieheke tun pyevti maccâđ paargon, te selvâttuvvoo, ete puávtáh-uv pääccid pargonavcâttesvuodâiäláttâhân.

Uásipuoccâmpêiviruttâ

Uásipuoccâmpêiviruttâ tuárju paargon maccâm. Uásipuoccâmpêiviruudâ puáhtá uázžud olmooš, kote lii ovdil puáccâm porgâm olesáigásávt, mutâ máccá pyecceeluámust paargon aalgâst uásiáigásávt.

Pargoäigi kalga kepidud suulân piälân oovdeb pargoäägist. Uásiáigásâš porgâm äägist máksoo uásipuoccâmpêiviruttâ, mii lii peeli puoccâmpêiviruudâst.

Tun puávtáh algâttid uásiáigipargo tolemustáá talle, ko tun lah lamaš pyeccen 10 peivid. Uásipuoccâmpêiviruttâ máksoo enâmustáá 120 argâpeivid ađai suulân 5 mánuppaje.

Uusâ uásipuoccâmpêiviruudâ majemustáá 2 mánuppaje siste taan peevist, kuás halijdah uázžud tom.

Puoccâmpieviruttâ, vajoidittem vâi iälâttâh?

Jis puácuvuotâ pištá kuhháá, te kalga smiettâđ, ete maht puátteevuodâst tahhoo.

Ko tun lah uázžum puoccâmpieviruudâ 60 argâpeivid, te Kela seelvât, ete puávtáččij-uv vajoidittem išediđ tuu puácuvuodâ. Jis tun lah uázžum puoccâmpieviruudâ 150 argâpeivid adai masa 6 mánuppaje, te tun uázuh Kelast reevâ, mast muštâleh vajoiditmist.

Jis tuu mielâst oro, ete tun tarbâšah vajoidittem, te tun puávtáh meid jieš vâldid ohtâvuodâ tuu tipšoo tuáhtârân, pargotiervâsvuodâtuáhtârân tâi Kelan.

Pargonavcâttesvuotâiälâttâh

Puoccâmpieviruttâ máksoo táválávt enâmustáá 300 argâpeivid. Jis tuu puácuvuodâst tâi vâádust šaddee pargonavcâttesvuotâ juátkoo jieheke tun pyevti uázžud puoccâmpieviruudâ, te tun puávtáh uuccâđ argonavcâttesvuotâiälâttuv. Tom puáhtá máksid pargoialâttâhlájádâs, Kela tâi kuohtuuh.

Kela máksá pargonavcâttesvuotâiälâttuv, jis tun jiehe lah lamaš pargoelimest tâi jis tun jiehe uázuh tuárvi iälâttuv pargoialâttâhlájádâsast.

Pargonavcâttesvuotâiälâttuv uázžumân vaikut

- maggaar puácuvuotâ tâi váddu tust lii
- mon puáris tun lah
- maid pargoid tun lah porgâm
- maggaar škovliittâs tust lii.

Jis tun jiehe paste maccâđ paargon jieheke uázuh iälâttuv, te almottât pargo- já iälâttâstoimâttâhân adai PI-toimâttâhân pargottes pargo-occen.

Almottât majemustáá čuávuváá peeivi puoccâmpieviruudâ nuhâmist.

Návt tun puávtáh uázžud pargottesääigi peiviruudâ, ko tun vuárdáh miárádâs tuu pargonavcâttesvuotâiälâttuvâst.

Jis tun lah pargotteskasa jeessân, te uusâ tiánâspeiviruudâ tuu jieijâđ pargotteskassaast.

Pargotiervâsvuodâhuolâttâs

Pargoadeleijee kalga ornid
puâcuvuodâid estâdeijee
pargotiervâsvuodâhuolâttâs
puoh pargeid.

Pargee tiervâsvuodâtile já
pargonaavcâ čuávuh eereeb iärásij
tiervâsvuodâtarhistmijn.
Ulmen lii pargee pargonaavcâ
siäilum.

Tun uážuh täärhib tiäđu tuu
pargotiervâsvuodâhuolâttâs
palvâlusâin jieijâd pargoadeleijest.
Pargoadeleijee puáhtá uuccâđ
Kelast sajanmäksim
pargotiervâsvuodâhuolâttâs koloid.

Irâtteijee pargotiervâsvuodâhuolâttâs

Meid priivaat irâtteijee puáhtá ornid
olssis pargotiervâsvuodâhuolâttâs.
Tot lii kuittâg ain rijjâtatulâš.

Jis irâtteijest láá suu palvâlusâst
pargeeh, te sun kalga ornid
pargotiervâsvuodâhuolâttâs suu
pargeid.

Irâtteijee puáhtá uuccâđ
Kelast sajanmáávsu
pargotiervâsvuodâhuolâttâs koloid.

Jis pärni puáccáá

Jis pärni puáccáá já taarbâš tuáhtár tipšo, te tun puávtáh tuálvuđ suu tiervâsvuođâkuávdážân tâi priivaat tuáhtárân.

Kela sajanmáksá uási priivat tuáhtár máávsuin. Toos lasseen Kela sajanmáksá uási talkkâsij haddeest. Kela ij máávsi tipšoid tiervâsvuođâkuávdáást.

Jis vuálá 10-ihásâš pärni puáccáá

Jis vuálá 10-ihásâš pärni puáccáá kivkked, te tun puávtáh pääccid tipšod suu koskâpuddâsii tipšoriijân.

Tot puáhtá pišted enâmustáá 4 pargopeeivi. Pargoadeleijee ij taarbâš máksid päälhi koskâpuddâsii tipšoriijâ ääigist. Kelagin ij máávsi torjuu taan ääigist.

Sierânâstipšoruttâ

Jis tun tipšoh pyeccee tâi vâdulii vuálá 16-ihásii pärni, te tun puávtáh uuccâđ Kelast sierânâstipšoruudâ.

lähtun lii, ete tun koolgah lede pargoost meddâl

- pärni pyecceeviäsutipšo tiet
- pärni pyecceeviäsutiipšon lohtâseijee päikkítipšo tiet
- pärni vajoidittem tiet
- pärni škovlákeččâlem tâi peivitipšokeččâlem tiet.

Sierânâstipšoruttâ lii siämmáá stuárusâš ko puoccampeiviruttâ. Pärni ahe, puácuvuotâ, tipšosaje já tipšo muddo vaigutteh toos, ete puávtáh-uv uázžud tom.

Ucâmušâst kalga lede fáárust tuáhtár čäällim D-tuodâštus, mast agâstâlloo tárbu uásálistid pärni tiipšon.

Uusâ sierânâstipšoruudâ 4 mánuppaje siste tipšo älgimist.

Toorjâ vajoiditmân

Vajoiditmâin pyeredeh pargonaavcâ já toimânaavcâ, jis toh láá hiäjusmâm. Kela uárnee vajoidittem já tuárju tuu áigápuáđu vajoidittem ääigi. Kela lasseen vajoidittem uárnejeh ovdâmerkkân tiervâsvuodâkuávdááh já pyecceeviäsuuh, pargoialáttâslájádâsah já pargo- já iäláttâstoimâttuvah.

Tun puávtáh tiäđuštállâd tuáhtárist tâi Kelast, ete kiän ornim vajoidittem tun puávtáh uuccâđ.

Kela ornim vajoidittem lii

- áámmátlâš vajoidittem
- vajoidittem psykoterapia
- vajoidittem- já vuáháduvhárjuttâskuursah
- vättee tálhudemvajoidittem
- nevropsykologalâš vajoidittem.

Tun kaavnah Kela ornim vajoidittemkursâid Kela siijdoin (suomâkielân) čujottâsâst

www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku

Tun kaavnah vajoidittempalvâlusâi pyevtitteijeid Kela siijdoin (suomâkielân) čujottâsâst

www.kela.fi/palveluntuottajahaku

Áámmátlâš vajoidittem

Áámmátlâš vajoidittem lii uáivildum pargoahasâid, kiäin puácuvuodâ lii hiäjusmittám tâi lii vyerdimist, ete puáttee iivij ääigi hiäjusmit pargonaavcâ tâi oppâмнаavcâ.

Vajoidittem ulmen lii ovdedid pargoost vaijeem tâi paargon maccâm.

Vajoidittem puáhtá meid išediđ nuorâ peessâđ pargoelimân. Uáassin áámmátlii vajoidittem puáhtá uázžud meid išeniävuid.

Nuorâ áámmátlâš vajoidittem

Nuorâ áámmátlâš vajoidittem lii uáivildum 16–29-ihásâid, kiäin ij lah oppâm- tâi pargosaje. Tom puáhtá uázžud meid, jis uápuh láá koskâldum tâi vaarâst koskâldud. Vajoidittem puáhtá uuccâđ tuáhtártuodâštusttáá.

Vajoidittee psykoterapia

Tun puávtáh uuccâđ Kelast vajoidittempykoterapia, jis tust lii tuáhtár kavnâtem mielâtiervâsvuođâ hemâdâs, mii hettee tuu uápuid tâi porgâm.

lähtun lii meid, ete tun lah uázžum toos ääšimiäldásii tipšo ucemustáá 3 mánuppaje.

Toos lasseen tarbâšuvvoo psykiatrâ ciälkkámuš, mast agâstâlloo, ete mane tun tarbâšah terapia.

Vajoidittem- já vuáháduvhárjuttâskuursah

Kela uárnee vajoidittem- já vuáháduvhárjuttâskuursâid párnâid, nuorâid já rävisulmuid, kiäin lii puácuvuotâ teikkâ váddu. Kuursâin uážuh tiäđu puácuvuodâst, viärdásâštorjuu sehe torjuu argâtoomâin cevzimân.

Vättee tálhudemvajoidittem

Tun puávtáh uázžud vättee tálhudemvajoidittem, jis tun lah vuálá 65-ihásâš já tust láá puácuvuodâst tâi väädust šaddee merhâšittee vaigâdвуođah cevziđ aargâ tooimâin.

Nevropsykologâlâš vajoidittem

Nevropsykologâlâš vajoidittem lii uáivildum taaid ulmuid, kiäin lii ovdâmerkkân ADHD teikkâ ovdânemhemâdâs.

Maht tun peesah vajoiditmân?

Tun puávtáh uuccâđ vajoiditmân, jis tun anah, ete tuu pargonahcâ tâi toimânahcâ lii hiäjusmâm. Tun tarbâšah táválávt meid tuáhtár čäällim ciälkkámuš.

Ciälkkámušâst eteh, ete mii puácuvuođâid tâi vááduid tust lii já mon vajoiditem tuáhtár toos avžut.

Ko tun lah finnim tuáhtárist ciälkkámuš, te tun puávtáh uuccâđ vajoiditem Kelast.

Vajoiditemruttâ

Vajoiditemruttâ tuurvâst tuu áigápuádu vajoiditem ääigi.

Tun puávtáh uázžud uásivajoiditemruudâ taggaar peeivist, kuás tun uásálistáh Kela, pyecceiviäsu teikâ pargotiervâsvuotâhuolâttas tâi sosiaalpalvâlusai ornim vajoiditmân.

Vajoiditemruttâ meriduvvoo ihepuáđui mielđ, siämmáá vyeivist ko puoccâmpeiviruttâ.

Máávsáh vajoiditemruudâst viäru.

Jis tuu pargopeivi lii uánidum tondiet, ete tun uásálistáh vajoiditmân, te puávtáh uázžud uásivajoiditemruudâ.

Nuorâ vajoiditemruttâ

Nuorâ vajoiditemruttâ máksoo uápui tâi eres pargoelimân čyeccee vajoiditem ääigi. Tun puávtáh uázžud nuorâ vajoiditemruudâ, jis lah 16–19-ihásâš já jis tun anah, ete tuu pargonahcâ tâi toimânahcâ lii hiäjusmâm puácuvuođâid tâi vááduid tiet.

Vádulâštorjuuh

Puávtáh uázžud vádulâštorjuu, jis tust lii kuhesáigásâš puácuvuotâ tâi váddu.

Kela árvuštâl vuoigâdvuodâ torjui ohtâgâslâš táárbuid mielđ.

Vádulâštoorjâ páárnán

Vuálá 16-ihásâš pärni puáhtá uázžud vádulâštorjuu, jis sust lii kuhesáigásâš váddu tâi puácuvuotâ. lähtun lii, ete pärni taarbâš tipšo eenâb ko tiervâš pärni. Tipšo tárbu kalga pišteđ ucemustáá ihepele.

- Vuáđuvádulâštoorjâ lii suulân 93 e/mp.
- Aledum vádulâštoorjâ lii suulân 217 e/mp.
- Alemus vádulâštoorjâ lii suulân 421 e/mp.

Vádulâštoorjâ rävisulmui

16 ihheed tiävdám olmooš puáhtá uázžud vádulâštorjuu, jis suu toimânahcâ lii hiäjusmâm ucemustáá ive pištee ääigi. lähtun lii lasseen, ete váddu tâi puácuvuotâ toovvât hemâdâs sehe lasseet iše, stivrim já kocceem táárbu.

- Vuáđuvádulâštoorjâ lii suulân 93 e/mp.
- Aledum vádulâštoorjâ lii suulân 217 e/mp.
- Alemus vádulâštoorjâ lii suulân 421 e/mp.

läältuv uázžum tipšotoorjâ

Váldutoimâlävt iälättuvâst orroo olmooš puáhtá uázžud tipšotoorjâ, jis suu toimânahcâ lii hiäjusmâm ucemustáá ive pištee ääigi. Lasseen taarbâšah puácuvuodâ tâi váádu tiet iše, stivrim tâi kocceem.

- Vuáđutipšotoorjâ lii suulân 71 e/mp.
- Aledum tipšotoorjâ lii suulân 155 e/mp.
- Alemus tipšotoorjâ lii suulân 328 e/mp.
- Veteraanlase lii suulân 107 e/mp.

Vádulij tulkkumpalvâlusah

Puávtáh uuccâđ vuoigâdvuodâ tulkkumpalvâlusân, jis tust lii kulo-, uáinu- tái sárnumváddu ja tun taarbâšah taan tiet tulkkum. Puávtáh tiiláđ tuulhâ oppâmân, pargoelimân tâi puđâldâssáid. Tuulhâ vievâst iäráseh iberdeh ete maid tun eedâh já tun iberdah iärrásijd.

Uuccâm já máksim

Tun puávtáh uuccâđ iänäáš torjuid viermist:

www.kela.fi/viermist

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh lede. Lahtosijd puáhtá toimâttid viermist.

Tun puávtáh uuccâđ torjuid meid luámáttuvâiguin, maid uážžu Kela viermisiiđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Jis tun uusah torjuu luámáttuvvâin, te vuolgât tom postâ peht Kelan.

Kela postâčujottâs lii

Kela
PL 10
00056 KELA

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš, te tun uážuh pááikân miärádâs. Miärádâsâst muštâlunvojeh torjuu meer, vuáđustâsah já máksupeivi. Tun uážuh miärádâs meid talle, jis tunjin ij lah miedettum toorjâ.

Kela máksá torjuid tuu paŋkkitilin.

Almoot, jis tuu tiileest tábáhtuveh nubástusah

Jis tuu tiileest tábáhtuveh nubástusah, tot puáhtá vaikuttid Kela torjuid. Tagareh nubástusah pyehtih lede ovdâmerkkân asâmist, peerâtiileest tâi puáđuin tábáhtuvvee nubástusah.

Mušte almottid nubástusâin Kelan. Puávtáh almottid nubástusâin viermist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Jis Kela máksá torjuu liikkâs ennuv puástutiäđui tiet, te tom kalga peerrâđ tust maasâđ.

www.kela.fi/takaisinperinta

Uusâ nubástus Kela miärádâsân

Tun puávtáh uuccâđ nubástus Kela adegem miärádâsân.

Tun uážuh miärádâsreeivâ miel ravvuid tast, ete maht nubástus occoo.

Jis tust láá koččâmušah, te väöldi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Návt Kela palvâl

Viermist

Kela viermisijđoin tun uážuh tiäđu já puávtáh hoittáđ tuu aašijđ:

www.kela.fi/anaraskielan

Viermist tun puávtáh rekinistid torjui euromeerijđ:

www.kela.fi/laskurit (suomâ- já ruotâkielân)

Viermiášástállâmpalvâlusâst tun puávtáh tipšođ iänäáš Kela-aašijđ:

www.kela.fi/viermist

Čáládât ášástállâmpalvâlusân jieijâd viermipankkitutbdâlduvâiguin tai tuu puhelin moobiilvisásmitmáin.

Viermiášástállâmpalvâlusâst tun puávtáh uuccâđ torjuid, vuolgâttid lahtosijđ, tärhistid tuu ucâmuš tile, vuolgâttid saavâid, almottid nubâstusâin já lopâttid torjuu.

Tarbâšah-uv tuulhâ?

Jis tun tarbâšah tulkkum, te vääldi ohtâvuodâ Kelan. Kaavnah lasetiäđu tulkkuumist Kela sijđoin.

www.kela.fi/tarbasah-uv-tuulha

Puhelimist

Suomâkielâlâš palvâlus vu-vá 9–16.

Aassâm.....020 692 210

Almugijkoskâsâš

ääših.....020 634 0200

Áigápuátutoorjâ.....020 692 207

lälâttuvah.....020 692 202

Maassâdpeerrâm.....020 634 4940

Oppâm..... 020 692 209

Pargottesvuotâ.....020 692 210

Puáccám

já koortah020 692 204

Vaanhimvuotâ..... 020 692 206

Vajoidittem já

vádulâštorjuuh.....020 692 205

Toimâttuvast

Täärhist palvâlemsoojij ohtâvuotâtiäđuid já ávusorroomaagijđ viermist:

www.kela.fi/toimattuvast

Puávtáh väridid ääigi

Tun puávtáh väridid ääigi puhelinpalvâlusân tai toimâttâhân.

www.kela.fi/ajanvaraus (suomâ- já ruotâkielân)

Kela anarâškielân

Anarâškielâlijd viermisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskielan

Anarâškielâlijd tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

läláttuvah já eres torjuuh iäláttuvuážžoi

Oppâm já viärjukenigâsvuotâ

Pargottesvuotâ

■ Puoccâm já vajoidittem

Pärniperruuh

Varrim Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Anarâškielâlijd tiedettemčáállusijd puáhtá printtid Kela viermisiiđoin